

PSIHOLOGIJA

YU ISSN 0048-5705

UDC 159.9

Vol. 56(1) 1–144

CONTENTS

IMPLICIT THEORIES OF INTELLIGENCE, MORALITY, AND THE WORLD IN A SAMPLE OF RUSSIAN PERFECTIONISTS <i>Natalia Rudnova, Marina Sheveleva, & Tatyana Permyakova</i>	1
CONSERVATISM AS A GENERAL FACTOR OF SOCIAL ATTITUDES <i>Janko Međedović</i>	15
CROSS-CULTURAL VALIDITY OF THE PSYCHO-SOCIAL ASPECTS OF FACEBOOK USE (PSAFU) SCALE <i>Tamara Jovanović, Bojana Bodroža, Liza Orchard, Chris Fullwood, Hossein Kermani, Silvia Casale, Giulia Fioravanti, Ivan Buljan, & Darko Hren</i>	31
THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-CONSCIOUSNESS AND CAREER DECISION-MAKING SELF-EFFICACY IN DISABLED AND NON-DISABLED PEOPLE: TWO MODERATED MEDIATION MODELS <i>Siyi Liu, Aitao Lu, Xiaodan Chen, Meifang Zhang, Chuqi Liu, & Meirong Li</i>	63
A VALIDATION STUDY OF THE SELF-COMPASSION SCALE—SHORT FORM (SCS-SF) WITH ANT COLONY OPTIMIZATION IN A TURKISH SAMPLE <i>Esin Yılmaz Koğar & Hakan Koğar</i>	89
“IT WAS THE BEST OF TIMES, IT WAS THE WORST OF TIMES” – A TALE OF MOTIVATIONAL-AFFECTIVE ASPECTS OF TEACHING DURING THE 2020–2021 COVID-19 PANDEMIC IN SERBIA <i>Jasmina Pekić, Sanja Batić Očovaj, Kristina Petrović, Iva Konc, & Petar Vrgović</i>	115
CORRIGENDUM	145
BEST EARLY-STAGE RESEARCHER PAPERS PUBLISHED IN <i>PSIHOLOGIJA</i> IN 2022	
REVIEWERS IN 2022	

Implicitne teorije inteligencije, moralnosti i sveta na uzorku ruskih perfekcionista

Natalia Rudnova, Marina Sheveleva, & Tatyana Permyakova

National Research University Higher School of Economics,
Department of Foreign Languages, Perm, Russian Federation

Glavni cilj ove studije je da se ispituju razlike između grupa perfekcionista različitog profila u pogledu implicitnih teorija inteligencije, moralnosti, i sveta. Uzorak su činila 202 studenta iz Rusije, sa rasponom starosti od 18 do 24 godina ($M = 19.62$, $SD = 1.15$). U uzorku je bilo 40% muškaraca. Za potrebe prikupljanja podataka korišćena je kratka verzija Skoro Perfektne skale (eng. Short Almost Perfect Scale), kao i upitnik Implicitnih teorija Inteligencije, Moralnosti i Sveta (eng. Implicit Theories of Intelligence, Morality and the World Questionnaire). Izračunate su korelacije i sprovedene su regresiona analiza, analiza latentnih profila i Studentov t-test. Rezultati studije pokazuju da adaptivni perfekcionisti pokazuju tendencije ka prihvatanju teorije entiteta o svetu i inkrementalne teorije inteligencije, dok maladaptivni perfekcionisti pokazuju samo tendenciju ka prihvatanju teorije entiteta o moralnosti. Ne-perfekcionisti su skloni prihvatanju teorije entiteta kada je u pitanju inteligencija i inkrementalne teorije o prirodi moralnosti i sveta. Rezultati su prezentovani u kontekstu definisanja razlika između perfekcionista različitih profila u pogledu njihovih viđenja mogućnosti promene kognitivnih sposobnosti, moralnih principa, i sveta generalno.

Ključne reči: implicitne teorije, adaptivni perfekcionisti, maladaptivni perfekcionisti, ne-perfekcionisti

Konzervativizam kao generalni faktor socijalnih stavova

Janko Međedović

Institu za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, Srbija

Prethodna istraživanja pokazala su da postoje generalni faktori kognitivnih sposobnosti, crta ličnosti i psihopatoloških simptoma. Postavili smo hipotezu da isti takav faktor postoji na vrhu hijerarhije socijalnih stavova; štaviše, pretpostavljamo da ovaj faktor predstavlja dimenziju konzervativizam-liberalizam. Tu hipotezu smo testirali ispitivanjem faktorske strukture prostora "Izama" – širokog modela socijalnih stavova koji je dobijen korишćenjem leksičke paradigmе. U sprovedenoj onlajn studiji ($N = 380$; $M_{stavot} = 32.34$; $SD = 11.74$); 66.8% žena; ispitanici su bili srpske nacionalnosti) dobijen je Generalni Faktor koji je pozitivno zasićen dimenzijama Tradicionalno Usmerene Religioznosti (.76), Sebičnih Interesa (.76), i Subjektivne Spiritualnosti (.34), a negativno zasićen dimenzijama Društvene Racionalnosti (-.53), i Averzije ka nejednakosti (-.46). Potom smo ispitivali nomološku mrežu dobijenog faktora: otkrivene su pozitivne korelacije sa merama Društvene Dominacije, Socijalnog Konzervativizma, Konzervacije i Vezujućih Moralnih Osnova; Generalni Faktor je takođe pokazao negativne korelacije sa merama Egalitarizma, vrednostima Samoprevazilaženja, Individualizujućih Moralnih Osnova, Otvorenosti za iskustvo, podrškom EU integracijama, nezavisnošću Kosova, i integracijom imigranata. Dobijena nomološka mreža je u skladu sa interpretacijom Generalnog Faktora kao konzervativizma. Ovi podaci ukazuju na to da laici poseduju jednu osnovnu dimenziju stavova koju koriste kako bi interpretirali i razumeli društvene događaje, kao i da je ova osnovna dimenzija konzervativizam-liberalizam.

Ključne reči: socijalni stavovi, opšti faktor, isms, konzervativizam, ličnost

Keywords: social attitudes, general factor, isms, conservatism, personality

Highlights:

- We hypothesized the existence of the General factor of social attitudes (GFA).
- GFA is extracted from the space of lexical social attitudes (isms).
- Loadings of attitudes on GFA suggested that it reflects conservative attitudes.
- This is further confirmed by its relations with other attitudinal and personality variables.

Kros-kulturna validacija skale psiho-socijalnih aspekata korišćenja Fejsbuka (PSAFU)

Tamara Jovanović¹, Bojana Bodroža², Lisa Orchard³, Chris Fullwood³, Hossein Kermani⁴, Silvia Casale⁵, Giulia Fioravanti⁵, Ivan Buljan⁶, & Darko Hren⁷

¹Departman za Geografiju, turizam i hotelijerstvo,
Fakultet nauka, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

²Departman za Psihologiju, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

³Institute of Human Sciences, Faculty of Education Health and Wellbeing, University of Wolverhampton, United Kingdom

⁴Department of Communication, University of Vienna, Austria

⁵Department of Health Sciences, Psychology and Psychiatry Unit,
University of Florence, Italy

⁶Department for Research in biomedicine and health, School of Medicine,
University of Split, Croatia

⁷Chair of Psychology, Faculty of Humanities and Social Sciences,
University of Split, Croatia

Skalu psiho-socijalnih aspekata korišćenja Fejsbuka (PSAFU) su razvili Bodroža i Jovanović (2016) kako bi mogli da adekvatno mere psihološke i socijalne aspekte iskustava korisnika Fejsbuka (FB), tačnije kompenzatorno korišćenje FB, samo-prezentaciju na FB, socijalizaciju i traženje seksualnih partnera na FB, zavisnost od FB i FB profil kao virtuelni self. Skala je prethodno validirana na dva srpska uzorka. Cilj ovog istraživanja jeste validacija PSAFU skale u većem broju kultura, odnosno razvijanje verzije ove skale koja će biti podobna za kros-kulturalno ispitivanje ponašanja na FB. Uzorak je činilo 1.632 ispitanika iz Hrvatske, Italije, Irana, Srbije i Ujedinjenog Kraljevstva. Zadati upitnici su bili PSAFU skala (Bodroža & Jovanović, 2016), Inventar Velikih Pet (BFI; John et al., 1991), Inventar Narcisoidne Ličnosti 16 (NPI-16; Ames et al., 2006), socio-demografska pitanja, kao i pitanja o korišćenju FB (npr. vreme provedeno na FB u toku dana, učestalost postavljanja sadržaja i broj FB prijatelja). Posle određenih modifikacija i isključenja skale Virtuelni Self, rezultati višegrupne (eng. multigroup) konfirmatorne faktorske analize pokazuju da PSAFU skala poseduje kros-kulturalnu invarijantnost u ispitivanim kulturama i da je pogodna za korišćenje u njima. Preostale dimenzije izmenjene PSAFU skale (PSAFU-R) ostvaruju statistički značajne odnose sa merenim osobinama ličnosti i indikatorima korišćenja FB, iako su dobijene i određene kros-kulturne varijacije.

Ključne reči: PSAFU skala, korišćenje FB, osobine ličnosti, kros-kulturni kontekst

Highlights:

- PSAFU-R scale could be used in the researched cultures with certain modifications.
- PSAFU-R dimensions have meaningful relations with measured personality traits.
- Indicators of FB use correlate significantly with PSAFU-R dimensions.
- Considerable cross-cultural similarities were obtained.

Povezanost između samosvesti i samoefikasnosti donošenja odлуka o karijeri kod osoba sa invaliditetom i bez invaliditeta: dva moderaciono-medijaciona modela

Siyi Liu^{1,2,3}, Aitao Lu^{1,2,3}, Xiaodan Chen^{1,2,3}, Meifang Zhang^{1,2,3},
Chuqi Liu^{1,2,3}, & Meirong Li^{1,2,3}

¹Center for Studies of Psychological Application & School of Psychology,
South China Normal University, China

²Guangdong Key Laboratory of Mental Health and Cognitive Science, China

³Guangdong Center of Mental Assistance and Contingency Technique for Emergency, China

Sve veći broj studija se fokusira na psihološke faktore koji su uključeni u donošenje odluka o karijeri (eng. career decition-making) od strane osoba sa invaliditetom. Ova studija prvenstveno ispituje medijatorsku ulogu psihološkog kapitala orijentisanog na zadatak u vezi između privatne/javne samosvesti i samo-efikasnosti u donošenju odluka o karijeri. Invaliditet je korišćen kao moderator ovih medijacionih puteva. Putem ispitivanja 257 osoba sa invaliditetom i 258 osoba bez invaliditeta, našli smo da je psihološki kapital orijentisan na zadatak medijator u odnosu između privatne/javne samosvesti i samo-efikasnosti u donošenju odluka o karijeri; međutim, ove indirektne veze su bile slabije kod osoba sa invaliditetom nego kod osoba bez invaliditeta, što ukazuje na postojanje moderatorske uloge invaliditeta. Rezultati su diskutovani u svetlu potencijalne sinergije između privatne/javne samosvesti i psihološkog kapitala orijentisanog na zadatak u razvoju samo-efikasnosti u donošenju odluka o karijeri kod osoba sa invaliditetom i osoba bez invaliditeta.

Ključne reči: samosvest, psihološki kapital, samo-efikasnost u donešenju odluka o karijeri, invaliditet, model socijalno-kognitivne teorije karijere

Validaciona studija kratke verzije skale samo-saosećanja (SCS-SF) sa primenom optimizacije algoritmom mravlje kolonije na turskom uzorku

Esin Yılmaz Koğar¹ & Hakan Koğar²

¹Department of Measurement and Evaluation, Faculty of Education,
NiğdeÖmerHalisdemir University, Turkey

²Department of Measurement and Evaluation, Faculty of Education,
Akdeniz University, Turkey

Glavna svrha ovog istraživanja je validacija kratke verzije Skale samo-saosećanja (eng. Self-Compassion Scale – SCS) korišćenjem metode optimizacije algoritmom mravlje kolonije (eng. Ant Colony Optimization). Za ove svrhe podaci su prikupljeni na dva različita uzorka. Uzorak-1 ($n = 398$) i Uzorak-2 ($n = 233$) se sastoje od mladih ljudi i ljudi srednjih godina. Kratka forma je napravljena odabriom ajtema koji su najpogodniji za jednodimenzionalnu faktorsku strukturu, dvo-faktorsku sa koreliranim faktorima, šesto-faktorsku sa koreliranim faktorima, šesto-faktorsku sa faktorima višeg reda, bifaktorsku-CFA, i bifaktorsku-ESEM faktorsku strukturu na Uzorku-1. Takođe su dobijeni rezultati konfirmatorne faktorske analize kao i podaci o pouzdanosti procenjeni računanjem koeficijenta omega. Nakon što je na Uzorku-1 ustanovljeno da najbolje rešenje latentne strukture testa predstavlja bifaktorski-ESEM model, podaci o fitovanju modela i podaci o pouzdanosti relevantne faktorske strukture su unakrsno validirani na Uzorku-2. Postoji stroga merna invarijantnost (eng. strict measurement invariance) među dve poređenim grupama po starosti. Iz dobijenih rezultata možemo zaključiti da je primjenjenim postupkom razvijena validna i pouzdana SCS-SF skala sa bifaktorskom-ESEM struktrom, 12 ajtema, 6 specifičnih faktora, i sa jednim opštim faktorom.

Ključne reči: samo-saosećanje, SCS-SF, optimizacija algoritmom mravlje kolonije, odabir kratke forme, konfirmativna faktorska analiza

**„Bila su to najbolja vremena, bila su to najgora vremena“
– studija motivaciono-afektivnih aspekata podučavanja tokom
pandemije COVID-19 u Srbiji 2020–2021. godine**

Jasmina Pekić¹, Sanja Batić Očovaj², Kristina Petrović¹,
Iva Konc¹, & Petar Vrgović³

¹Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Departman za Psihologiju

²Union Univerzitet u Novom Sadu,

Fakultet za pravne i poslovne studije Dr Lazar Vrkatić

³Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet Tehničkih nauka,

Departman za Industrijsko inženjerstvo i menadžment

U nastojanju da rasvetli intrapsihičke mehanizme koji stoje u osnovi podučavanja u kontekstu kombinovanog modela nastave, koji objedinjuje elemente neposredne nastave i učenja na daljinu, istraživanje se fokusira na relaciju između nastavnicike samoefikasnosti i motivacije za podučavanje, sa posebnim osvrtom na medijatorsku ulogu akademskih emocija. Uzorak je obuhvatao 341 predmetnog nastavnika iz osnovnih škola u Republici Srbiji, koji podučavaju u okviru kombinovanog modela nastave (84% žena; prosečna starost 43.97 godina). U ispitivanju varijabli od interesa primenjena su tri instrumenta: Skala samoprocenjene samoefikasnosti nastavnika (TSES), Inventar nastavnicičkih emocija – revidirana verzija (ETI-R) i Skala autonomne motivacije za podučavanje (AMT). Medijacioni model je pokazao adekvatno uklapanje u podatke, što govori u prilog medijatorske uloge emocija nastavnika u odnosu između proučavanih motivacionih konstrukata. Rezultati ukazuju da se motivacija za podučavanje u okviru kombinovanog modela nastave oslanja na samoefikasnost nastavnika u domenu primene različitih strategija podučavanja i upravljanja razredom, pri čemu akademske emocije sa predznakom tenzije imaju parcijalni medijatorski efekat u relacijama između dimenzija samoefikasnosti nastavnika i motivacije za podučavanje.

Ključne reči: nastavnicička samoefikasnost, akademske emocije, motivacija za podučavanje, kombinovani model nastave

Highlights:

- Teaching that combines face-to-face instruction with computer mediated instruction represents the broader context of the research problem.
- Efficacy in instructional strategies has direct effect on motivation for teaching.
- Tension partially mediates the relations between teachers' self-efficacy and motivation.
- Teaching within blended learning is mostly autonomously regulated.